MELOG

MIHANGEL MORGAN

machart

Translation © Hynek Daniel Janoušek, 2024
Cover design © Kameel Machart, 2024
ISBN: 978-80-7656-102-1

MELOG

Mihangel Morgan

z kymerštiny přeložil

Hynek Daniel Janoušek

ROMÁN BEZ „UVOZOVEK“

LASKAVÝ ČTENÁŘ SE pravděpodobně v příběhu Dr. Jonese a Meloga pozastaví nad lecčím a hned zkraje nejspíš nad tím, že vlastní vyprávění a to, co jednotlivé postavy tvrdí a pronáší o sobě, o druhých a o světě, je souvislý neohraničený tok myšlenek, jehož hrázemi jsou toliko začátky a konce kapitol. „Kde jsou uvozovky?“ řekne si čtenář. „A kde začíná a končí přímá řeč?“ Mihangel Morgan nás čtenáře, překladatele, redaktory a nakladatele – snad na poťouchlý popud Melogův – nechává na holičkách. V uvozovkách najdeme občas jen to, co zůstává vlastně nevyřčeno, co se hrdinům románu honí hlavou. Skutečnost a fikce, záznam toho, co kdo říká, a to, co o kom říká velký Spisovatel shůry, se mísí a toto jednoduché grafické gesto, absence uvozovek, nás znejisťuje, klade věčný otazník za věčnou otázku: Co je to pravda?

Hynek Daniel Janoušek

VELS. Cože? *Vejls*? To zní jako anglicky *závoje*, *pláštíky*, *blány*, nebo dokonce *roušky*. *Vales*, říkáš? No konečně – [wɛɪlz] – ale víš ty vůbec, co to anglosaské slovo znamená? „Otroci neschopní odporu" – to to znamee ná, něco jako Slované, *schiavoni*, *schiavi* v italštině. Vám Čechům to obouretné [w] stejně nějak nejde přes pusu, co? To už jim rovnou můžete říkat *Valaši*, a zemi *Valašsko*. To se neumíte poučit z pramenů ani od vlastních filologů a obrozenců, kteří vám dali tolik krásných slov? A ty takovýchhle hnusných patvarů používáš i v překladech? Ty asi nejsi zrovna dobrý překladatel, styď se! Proč jim radši neříkáte třebas „Kymrové" a zemi „Kymersko"?*

* Z překladatelova rozhovoru s Melogem krátce před jeho zatčením ve Frankobrodě. Překladatel vskutku objevil tvar „Kymrové" v *Ottově slovníku naučném*, české to období kymerského slovníku naučného *Y Gwyddoniadur*.

MELOG

MIHANGEL MORGAN

Všechny postavy a situace v tomto románu jsou dílem představivosti. Autor se nutně neztotožňuje se soudy či předsudky svých postav.

GWIRIONEDD: nelživá, pravá, nepochybná, nelíčená, bezelstná, přímá; správnosť, přímosť; to, co věci odpovídá tak, jak jest.

Y Gwyddoniadur Cymreig

Ne sois ni fade panégyriste, ni censeur amer; dis la chose comme elle est.

Jacques le fataliste, Denis Diderot

It is not on any map; true places never are.

Moby Dick, Herman Melville

Pravda věcí záleží toliko na názoru… V životě je všechno tak mnohostranné, tak protikladné, tak temné, že o žádné pravdě není jistoty.

Erasmus

Nezapomeň mluvit pravdu.

Rhys Lewis, Daniel Owen

AALAR: jeden z vůdců služebníků chrámu…

(Začátek prvního hesla kymerského slovníku naučného *Y Gwyddoniadur*)

SETKÁNÍ

KDYŽ HO TEHDY Dr. Jones spatřil vůbec poprvé, Melog se zrovna chystal spáchat sebevraždu.

Dr. Jones vyšel ze svého domu v řadové zástavbě, kde bylo i v létě zima, kde žil docela sám a kde ho nečekala ani kočka, a kráčel ulicí směrem k hlavní třídě. Hlavu měl plnou stručných poznámek, jež si zapisoval při práci na podrobné studii kymerského slovníku naučného *Y Gwyddoniadur*. Dr. Jones nepůsobil na univerzitě, pracoval však na plný úvazek jako kymerský učenec a literát – jinými slovy byl na podpoře a žil ze sociálních dávek. A než onoho nevýjimečného dne došel k městské radnici, bylo všechno docela v pořádku. To jest, všechno bylo v pořádku tak, jak tomu jen v naší předapokalyptické, protoarmageddonské době může být. Doprava jako obvykle plynula bez ustání a znečišťovala ovzduší, lidé a děti se navzájem proplétali jako mravenci či ponravy a přelidňovali zeměkouli, obchody měly otevřeno a prodávaly zboží, které nikdo nepotřebuje a které se vyrábí v továrnách, jež svým rakovinotvorným odpadem otravují moře, řeky a vzdušné proudy. I slunce se ostošest snažilo prosvítat nezdravou mhou, zatímco se větrem nesla pachuť kyselého deště a nad vším tím kovovým klokotem a mechanickým hukotem se z plna hrdla snažili prozpěvovat a švitořit ptáci. Těmto všedním věcem ovšem Dr. Jones nevěnoval pozornost, jelikož jim dávno přivykl. Neočekával, že se stane něco zvláštního, něco, co by změnilo

dennodenní běh jeho nevýjimečného a prázdného života – od podobných nadějí se již dávno oprostil. Vtom dorazil k městské radnici.

A tam na velkém nároží u skvostných bran naší velkolepé radnice – bran, jež jsou podle některých branami do pekla, jelikož za nimi sídlí správa sociálního zabezpečení (pro Dr. Jonese byly ovšem branami školy, na níž krátce učiteloval) – tedy na onom velkém nároží stál vzrušený dav lidí. Ne že by na tom v sobotu ráno bylo cokoli neobvyklého. Před městskou radnicí se každou sobotu dála nějaká setkání nebo protesty: Rodiče proti bití dětí, Děti proti nukleárním elektrárnám, Nukleární rodina je mravní většinou, Většiny pro demokracii, Plaid Cymru – Strana Kymerska, Kymrové proti rasismu, Rock proti rasismu, Rock proti nacismu, Psi proti nacismu, Lidé proti psím výkalům na ulicích, Stop smrti na ulicích. Srocení, jež Dr. Jones spatřil onoho dne, však bylo jiné. Jeho pozornost upoutalo to, že všichni hleděli vzhůru k obloze.

To první, co mu prolétlo hlavou, bylo, že se jedná buď o skupinku lidí, kteří na nebi pátrají po známkách návštěvníků z kosmu, nebo o věřící čekající, až se v poledne onoho dne zjeví v oblacích Ježíš Kristus a sestoupí na zem, aby potřásl rukou všem, kteří ho tak trpělivě vyhlíželi, tak jak to dělávají členové královské rodiny.

Tu se však podíval vzhůru a spatřil mladého muže, vyzáblého a dočista nahého, který se vyšplhal na střechu radnice, nejvyšší to budovy ve městě, a hrozil, že se vrhne dolů. Doktor nebyl s to odhadnout, jak dlouho už tam chlapec byl ani jak se mu podařilo dostat se do tak hrozitánské výšky, nicméně fakt, že jeho bílá kůže rychle modrala (přesně jako v té staré reklamě na prací prášek, jenž prý z jakéhosi neznámého důvodu myl košile do bělosti bělejší než bílá, až už ani nebyly bílé, nýbrž modré),

tedy barva jeho kůže napovídala, že tam v onom stavu, v zimě a za hustého mrholení stál už pěknou chvilku. A tak Dr. Jones poprvé spatřil Meloga.

Brzy nato se ukázala policie a záchranka.

Když se strážci pořádku jali mladého muže přesvědčovat, aby dobrovolně a bezpečnou cestou sestoupil dolů, z davu přihlížejících u paty budovy se ozvaly cynické výkřiky: „Skoč! Skoč!“ A v tu chvíli, jsa sám bytostným cynikem, Dr. Jones vtípek postřehl a s cizím mladíkem v tísni pranic necítil. Když už však otevřel ústa, aby spolu s ostatními křikl: „Skoč!“, přepadla ho závrať a tu mu přišlo na mysl, že s chlapcem stojí nad smrtonosnou propastí a zničehonic padá a řítí se s ním a jeho hlava při střetu s chodníkem pukne jako vaječná skořápka. Byl to strašlivý pocit, a když se útlá postava pohnula o něco blíže – o zlomek palce blíže – k okraji střechy, cítil srdce až v hrdle. Za nic na světě teď nechtěl, aby spadl, a byl by dal cokoli na světě, jen kdyby ho mohl zadržet a zachránit nebo si s ním vyměnit místo.

Naštěstí se přesunul do bezpečnější pozice a umožnil záchranářům, aby za ním vystoupali. Krvelačné obecenstvo se zklamaně rozešlo.

Dr. Jones však nebyl s to místo opustit a pocítil jakési nutkání jít si s mladíkem promluvit. Třebaže ho v tu dobu neznal, ba ho vlastně vůbec nikdy předtím neviděl, Dr. Jones přistoupil k policistům a řekl s očima plnýma slz a knedlíkem v krku – a že to byly slzy nelíčené a knedlík jakbysmet – řekl, že je s mladým mužem spřízněn, a požádal o svolení jít za ním. K nemalému úžasu Dr. Jonese s radostí souhlasili. Některé věci jsou tak snadné, zejména pak tehdy, očekáváte-li, že to vůbec lehké nebude. Snad za to v tomto případě vděčil tomu, že se představil jako Dr. Jones (aniž přitom řekl doktor čeho). Stejně dob-

ře však mohl být někým, kdo bažil po chlapcově krvi; cožpak snad nemohl být přímou příčinou a vlastním důvodem, proč chtěl se sebou skoncovat? Jeho mučitelem, pronásledovatelem, jeho nelítostným trýznitelem. Policisté na druhou stranu nejspíše došli k závěru, že přítel či známý by snad mohl chlapce utěšit. Ve skutečnosti je to však už tak či onak nezajímalo.

Za okamžik už starý doktor stál v budově radnice v ohromné místnosti plné obrazů starých velikánů z historie města, na něž už si nikdo nepamatoval, a temného lesku masivního dřevěného nábytku. A tam, zabalen do hrubé přikrývky barvy celozrnného chleba, cizí mladík seděl po boku policisty, srkaje horký čaj z tenkého plastového pohárku.

Jak se k němu doktor blížil, všiml si, jak děsivě byl vyzáblý a kostnatý; podobal se jakémusi zástupci hmyzí říše, lučnímu koníku, kudlance či garnátovi, anebo nákresu těla ve skriptech medicíny či obrázkům „člověka" v kymerském slovníku naučném. Co však na něho udělalo nejsilnější dojem, byla jeho bělost. Jeho kůže byla jako tenký vlhký papír nebo jako okvětní lístky bílého květu, bílé růže, jež někdo smočil v bystré vodě; pod jeho bledou kůží bylo vidět modré žíly. Vlasy měl rovněž bílé, bělostné, bílé jako čerstvý sníh, běloskvoucí jako sníh snášející se v paprscích zimního slunce; vlasy naprosto rovné, bez kudrlinky, jako stříbrná příze, ostříhané docela nakrátko a tak řídké, že mu skrz ně prosvítala hlava, nebo spíš jeho lebka. Obočí měl také bílé; a stejně tak bílé měl i řasy. Albín to ale nebyl, poněvadž oči neměl růžové, nýbrž modré, jasně modré, azurové, jako modrý smalt Llasara Llaesgyfnewida v *Mabinogi*, jako tůňky ve skaliscích na břehu moře, jako v démantech, jako v safírech zračilo se v nich prosluněné povětří. Ty oči byly barvy vpravdě

vodové, jejich modř sytá, a přece jasná, jako hloub oblohy vprostřed léta.

Jako první Dr. Jonese napadlo, že se jedná o stvoření z jiné planety, o mimozemšťana, muže z kosmu.

Ale co tomu cizinci říci?

Jak je ti? osmělil se nakonec doktor. Cítíš se už líp?

Hm?

Bylo zřejmé, že ho nepoznává. A jak by také mohl, když ho nikdy předtím neviděl? Už tomu tak ale bylo, první slovo, jež od něho Dr. Jones slyšel, bylo: „Hm?"

Je zmatený, povídá Dr. Jones olbřímímu policistovi, který seděl vedle – ve srovnání s tím slabým bílým střízlíkem tak neúměrně velký, silný a tmavý.

To se ví, souhlasil strážce pořádku.

Doktor si povšiml, že policista byl kromobyčejně tlustý. Podobal se kreslené postavičce strážníka Ploda z anglické dětské knížky o Městě hraček a Dr. Jonesovi neušlo ani to, že mu na pravé ruce chybí palec a malíček. Pomyslel si, že je to dost divné. Neočekává se snad od policistů, aby právě oni byli ze všech lidí tělesně, ne-li duševně, celiství?

Tu se chlapec znenadání postavil na nohy, přikrývka z něj sklouzla na zem a odhalila ho v celé jeho nahotě, hladkého a bílého jako mramorová socha. Policista bez meškání přiskočil a útlé tělo znovu zabalil do přikrývky.

No jistě, už tě poznávám, povídá mladík doktorovi (až překvapivě vesele na někoho, kdo ještě před chvilkou zamýšlel spáchat sebevraždu), jak se daří? Dlouho jsme se neviděli.

Podal prázdný plastový pohárek tříprstému policistovi.

Díky za ten čaj, pravil s podivným cizím přízvukem, ačkoli kymersky jinak mluvil docela obstojně, půjdu teď domů s tímhle váženým pánem, je to můj přítel.

Dobře, jen jděte, povídá další strážce pořádku, který vypadal, jako by ho vystřihli z papundeklu. Vedle něho a tlustého, tříprstého strážníka z Města hraček tu bylo ještě asi pět dalších policistů, z nichž každý jeden vypadal jako papundeklová figurína. Druhý policista pak ještě dodal:

Tu deku si můžete půjčit, venku je zima – zítra ji ale nezapomeňte přinést.

Bylo až příliš zřejmé, jak rádi strážníci jsou, že mají po problému.

Mladík se chopil doktorova rámě. Přikrývku si přehodil přes rameno, a jelikož druhé rameno a paže, jíž se zavěsil do Dr. Jonese, zůstaly holé, vypadal teď jako starý Řek – a tak spolu ti dva vykročili ven na ulici.

Neotáčej se, špitl hoch Dr. Jonesovi do ucha, když byli k papundeklovým strážníkům zády, podezřívají tě. Dávej si pozor, nebo z tebe bude solný sloup, pokud se ohlédneš, vzpomeň si na Sodomu.

Venku na ulici, stále se přidržuje doktorova rámě, se otázal:

Kam teď půjdeme? Víš ty co? Dal bych si pomfrity – smažené hranolky! Šlo by to? Dáme si každý porci hranolků?

To můžeme, odvětil Dr. Jones, jako by snad měl nějakou jinou možnost než souhlasit.

Půjdeme do „bramborové taverny“, jak říká váš buditel Saunders Lewis.

Jakýpak dojem ti dva budili, jak tak procházeli městem? Vyhlíželi vskutku prapodivně. Starý drobný doktor v černé větrovce, muž malé postavy s prošedivělými blond vlasy (barvy špinavé slámy) a ještě prošedivělejší pečlivě pěstěnou bradou, ve středních létech (tedy spíše na jejich sklonku), na nose brýle s tlustými skly jako dvě

čínské švestky místo očí, kolem krku omotanou červenou šálu, jež jako by měla napovídat, že se štěstím je na tom asi tak stejně jako Abšalom; zkrátka a dobře postava, na niž by se v zástupu lidí nikdo nepodíval dvakrát. Ruku v ruce s ním, vyzáblý a bílý, však kráčel mladík v tóze, polonahý, kost a kůže. Taková kombinace přirozeně přitahovala pozornost všech. Jelikož jsme ale na jihu Kymerska, všichni se za nimi sice otáčeli a zírali s otevřenou pusou, avšak nikdo na ně ani slůvkem nepromluvil.

V krámku s rychlým občerstvením znali Dr. Jonese všichni, a jelikož město, o němž je tu řeč, se nacházelo v Cymoedd, v takřečených Dolinách, každý o něm věděl vše, co stálo za řeč.

Za pultem stál jako obvykle Jabez Ifans, podle zažloutlého vysvědčení, jež obdržel před deseti lety a které nyní viselo v rámečku za ním na stěně černé jako mour, (oficiálně) nejstarší fritér ryb a hranolků na světě. Bylo mu požehnaných sto čtyři let, byl hluchý jako poleno a jeho ohromný červený nos vypadal zrovna tak jako důkladně propečený brambůrek. Pomáhal mu Melfyn, jeho nejmladší syn, tomu bylo pětasedmdesát a byl slepý jako patrona. Na rozdíl od lidí slepých od narození se Melfynovi (kterého v jeho pětadvaceti oslepil vroucí tuk vychrstnuvší z otcovy pánve) nikdy nepodařilo osvojit si různé úkony, dokud byl mladší; jeho úkolem bylo balit jídlo do starých novin – takříkajíc balit potravu do slov – a dokonce i po mnohaleté praxi se mu z toho pokaždé podařilo vyrobit pěkný svinčík. Jeho věkovitý otec mu vždy nakonec musel pomáhat, což se dálo se železnou pravidelností u každého jednoho prodaného balíčku, každému jednomu zákazníkovi. Obsluha krámku s rychlým občerstvením u Ifanse a Ifanse byla proto úděsně zdlouhavá, asi jako čekání na autonomii pro Kymersko.

Hranolky už jsou skoro hotový, zakřičel čas od času Melfyn, s hrstí papíru a horkých hranolků vztyčenou ve vzduchu jako zápalnou oběť bohům. Zákazník si pak byl nucen stěžovat otci, jenž ho byl zase nucen, pokud ho tedy slyšel, obsloužit, a pokud mu dovolovaly jeho pakostnicí stižené prsty, složit co možná úhledný balíček. Hranolky za to čekání ale stály, všechna čest, Jabez Ifans byl totiž nejen nejstarším, ale (neoficiálně) i vůbec nejlepším fritérem na světě.

Toho dne však pan Ifans věnoval svým dvěma neobvyklým zákazníkům nedůtklivý pohled a přikázal Melfynovi, aby šel do zadní části krámku, kde oba bydleli – jako by hrozilo nebezpečí, že polonahého chlapce spatří. Tou dobou v krámku nakupovali i další lidé; Dr. Jones se ve městě mohl sotva hnout, aniž by přitom neviděl někoho, kdo ho znal, a stačí poznamenat, že se toho dne nesetkal se zrovna snášenlivou odezvou. Jakmile si tedy jeho nový přítel zasypal jídlo řádnou vrstvou soli a k tomu přidal tolik octa, že by to utopilo Armádu spásy, doktor ho vyvlekl z krámku ven.

Když se octli znovu venku na ulici, řekl Dr. Jones:

Nejlíp bude, když se mnou hned teď půjdeš domů a vezmeš si něco na sebe.

Přesně tohle jsem měl v úmyslu, odvětil mladík.

A tak ona nezvyklá dvojice kráčela ulicemi, jež vypadaly jako řady domečků z Města hraček, až posléze dorazili k domu v řadové zástavbě, kde Dr. Jones bydlel.

Při prohlídce domu viděl cizinec následující. Viděl velký čtvercový pokoj, v němž bylo sice všecičko pečlivě uspořádané, jinak byl však dosti holý a bezútěšný. Viděl bílý telefon s dlouhou stočenou šňůrou; malou červeno-bílou kuchyňku; malou modrou koupelnu. V malém obývacím pokojíku viděl malé rádio, malý gauč se vzorem

velkých oranžových květů, černých srdcí a zeleného listoví na křiklavě žlutém pozadí, krémové polštářky, krémové závěsy, lustr s krémovým stínítkem. Když se rozhlédl, viděl při vstupu do kuchyně kávovar (černý plast), filtr na vodu (bílý plast), malý stolek a dvě stoličky (bílé dřevo). Na stěně viděl hodiny na baterky, bílé s červenými čísly, jejich ručičky (červené) se však překvapivě pohybovaly nikoli zleva doprava, jak by člověk očekával, nýbrž nazpět, zprava doleva – tak například ve čtvrt na dvanáct by si podle těchto hodin člověk myslel, že je tři čtvrtě na jednu, než by si ovšem všiml, že čísla jdou rovněž pozpátku – kde by měla být 11, byla 1, a 11 byla zase tam, kde by měla být 1, a tak dále. Viděl sadu teflonových pánví, nože, rozličné šálky, hrnky – bylo jich šest – pověšené na stojanu. Viděl bílou mikrovlnku a toustovač (bílý plast). Když se vrátil do obýváku, viděl diskový přehrávač a doktorovu skrovnou sbírku kompaktních disků roztroušenou po podlaze – písně Meiriona Williamse nazpívané Brynem Terfelem, *Boom Boom* Johnyho Leea Hookera, *Tiger Rag* od Louise Armstronga, *The All-Time Greatest Hits of Roy Orbison*.

Obrazy na stěnách sestávaly toliko z výběru fotografií Dr. Jonese v černých rámečcích, pořízených v různých obdobích jeho života. Jedna fotka ho zachycovala, jak se v taláru, v náručích ruličku ovázanou červenou stuhou, krátkozrace culí kamsi za záda fotografa. Fotka s vousem, jiná zas s krátkými licousy, fotka s knírem, další fotky, na nichž je zase hladce oholen. Tuhle zase stojí kdesi na břehu moře, na sobě šedý kardigan a ruce hluboko v kapsách. Fotka, na níž sedí na zápraží a mazlí se se šedou kočkou, kterou tiskne k šedému kardiganu – kočku je přitom vidno jen stěží. Fotky s brýlemi, se slunečními brýlemi i bez brýlí. Fotka, na níž stojí pod stromem na

zahradě, u nohou seschlé podzimní listí. Na další fotce kráčí deštěm směrem k objektivu – obličej sevřený jako pěst proti větru. Fotografie, na níž stojí ve sněhu vedle sněhuláka, na sobě hnědý kabát, okolo hlavy mají oba omotanou šedou šálu. Na všech obrázcích stále a jenom on, docela sám, jako by s ním nikdo nesdílel týž svět. Kdo ty fotografie asi pořídil? Cizinec si mohl představit, že doktor zkrátka požádal náhodného kolemjdoucího, aby ho vyfotil, a pak mu jednoduše poděkoval za laskavost. Ty fotky měly připomínat časy a místa.

Viděl také doktorovu sbírku knih, jeho stůl s hromadou papírů bez ladu a skladu, připomínající sesuv půdy, a úplnou sbírku svazků kymerského slovníku naučného *Y Gwyddoniadur*.

Velmi útulné… svým způsobem, hodnotil po podrobném průzkumu mladík.

Dr. Jones se odebral do ložnice, vybral nějaké staré šaty – bílé tričko, staré džíny, zelený vlněný svetr s velkými žlutými kosočtverci, spodky a tmavě modré ponožky – a všechny je podal mladíkovi.

Jdi do koupelny a obleč si to, pravil.

Za pět minut byl chlapec zpátky.

Tričko je těsné, povídá, ale džíny jsou akorát, ještěže sis je ohrnul a nezkrátil je. To bylo, řekl bych, velmi prozíravé. Svetr je taky v pořádku, dobře, že je tak vytahaný. Jsem vyšší než ty, zato ale užší.

Vypadáš dost divně, povídá doktor.

To je fuk.

Jak se jmenuješ? zeptal se Dr. Jones.

Jmenuji se Melog.

MEL: jest látkou tekutou či polotekutou; užívá se pak ten, jenž sbírán jest z květů rozličnými druhy včel, zvláště pak včelou obecnou čili medonosnou (lat. apis mellifica), a to toliko třídou, již zveme „dělnice“.
OG: amorejský král Bázanu, jehož panství čítalo na šedesát měst… Podvržený spis o králi Ogovi byl odsouzen…

Y Gwyddoniadur Cymreig

RÁNO

DR. JONESE PROBUDILO zvonění jeho dvou budíků. K tomu, aby se srovnal s tím, co nazýváme „realitou“, potřeboval zpravidla notnou chvíli. Každé ráno vstával brzy, aby si mohl dávat se vším hezky načas; nesnášel spěchání. Protáhne si své svalů prosté paže a bílé, holé nohy. Váhavě rozhrne závěsy (se žlutými květy), podívá se ven oknem (bez dvojité výplně) a vidí protější domy podobající se kostkám na hraní, vousatého mlékaře a jeho tichou dodávku (právě tu, jež před časem srazila devítiletého chlapečka jménem Malcolm). Jde do koupelny, zamžourá ven škvírou mezi zeleno-bílými závěsy a vidí dvorek, zaplevelenou zahrádku a zadní zdi domů (další bloky z dětské stavebnice), kočky na zdech, popelnice v uličce mezi domy a psy, kteří v nich hledají kosti.

Opláchne si obličej studenou vodou. Teprve teď se probouzí doopravdy. Dr. Jones věří, že spíme, abychom okusili smrt, že spánek je nácvikem hrobu, generálkou na smrt. Holí se, krvácí, sprchuje se. Osuší se. Češe se, šetře přitom každičkého vlásku. Oblékne se. Když takhle znovu vystaví sebe sama, Dr. Jones je zas jednou připraven stanout tváří v tvář novému dni. Každé ráno je takovým malým zmrtvýchvstáním.

Jde po schodech (druhý a sedmý jako obvykle zavržou) dolů do kuchyně. Dá vařit vodu, do šálku (s prasklinou nalevo napříč modrými pomněnkami) nasype lžičku kávového prášku a zalije jej vroucí vodou. Šálek silné černé kávy, husté jako mokré uhlí. Ještě jedna lžička a trocha horké vody. Po druhém šálku si Dr. Jones bere vitaminy. Purpurovou pilulku s vitaminem C; oranžovou pilulku s olejem z tresčích jater; zelenou s česnekem a petrželí; modrou se železem; žlutou se ženšenem; na závěr ještě jednu červenou obsahující rozmanitou směs vitaminů (pro jistotu). Další káva a topinka z celozrnného chleba (propečená do mahagonova), potřená tenkou, sotva znatelnou vrstvou margarínu. Dr. Jones je teď zase jednou členem lidského rodu.

Obvykle, to jest podle svého neměnného každodenního pořádku, by se byl Dr. Jones odebral z kuchyně rovnou do obýváku, kde by byl zasedl k psacímu stolu (ve tvaru obdélníku, se dvěma zásuvkami, který zakoupil ve vetešnictví za patnáct liber) a pracoval na své studii kymerského slovníku naučného až do oběda (ve tři čtvrtě na jednu) – s přestávkou (ne delší než čtvrt hodinky) přesně o jedenácté – a zrovna to se také Dr. Jones toho rána chystal udělat, jakmile však položil ruku na kulatou kliku dveří do obýváku, rozpomněl se na Meloga. A jelikož jeho host spal na gauči právě v pokoji za těmito dveřmi, stěží mohl Dr. Jones jen tak beze všeho nakráčet dovnitř jako jindy, aniž by přitom mladíka neprobudil. Bylo sedm hodin, pro většinu dnešních lidí poměrně brzká hodina.

Co si počnu? pomyslí si. Zvažuje jít na procházku do města. Napadne ho, že půjde do obchodu na rohu a koupí si noviny, ale z podpory už mu ten den na noviny nezbývaly peníze. Mohl by také jít na půdu a pracovat tam, nebo si jít sednout na zahradu, ta byla ovšem plná plevele a kočičích výkalů. Stejně už zase pršelo. Tu ho napadlo

trochu si zacvičit. Nemíval ve zvyku dělat cokoli fyzicky namáhavého, a tak se teď rozhodl dát si pár kliků.

Dr. Jones si lehl na podlahu, břicho a obličej na černo-bílých čtvercových dlaždicích v kuchyni. Na vyzáblých tenkých pažích se vzepjal z podlahy vzhůru; jednou a zase se spustil na zem; znovu se vzepjal vzhůru a zase dolů; znovu nahoru.

Zanedlouho začal lapat po dechu a také si nějak hýbl se zády. To byl ale pitomý nápad. Co si takhle poslechnout rádio? To ne, na anglických programech jsou jenom samé zprávy o válečných hrůzách a světových katastrofách, a na „kymerském" rozhlase bude zase nějaký trouba jako Dei Sulfryn mluvit anglicky a pouštět americké nahrávky.

Dr. Jones usedl na jednu z červených kovových židlí ve francouzském stylu v kuchyni a snažil se zachytit jakýkoli zvuk napovídající o pohybu v obýváku. Jak se tak snažil vyplnit čas, hlavou mu proletěla řada věcí. Aby si procvičil paměť, snažil si vybavit celé jedno heslo z *Gwyddoniaduru*:

> **ADERYN**: (Na zapamatování docela snadné, pomyslel si.) PTÁCI zovou se veškeří druhové tvorů letu schopných; zovou se též opeřenci, okřídlenci atd.; i vyznačují se ode všech živočichův ostatních tím, že jsouť oděni peřím a na místo předních okončin vybaveni křídly, noh mají pak dvé a po jednom zobanu či zobáku: všichni rozplozují se kladením vajec. Sporné jest, zda u prvotního stvoření svého pošli jsou ze suchozemě, nebo z vodstva. Podávaje zprávu o práci pátého dne (I. Mojž. 1, 20–21), dějepravec biblický tlumočí slova Boží z onoho dne: „Vydejte vody hmyz duše živé v hojnosti, a ptactvo, kteréž by létalo nad

> zemí pod oblohou nebeskou. I stvořil Bůh velryby veliké a všelijakou duši živou, hýbající se, kteroužto v hojnosti vydaly vody podlé pokolení jejich, a všeliké ptactvo křídla mající, podlé pokolení jeho.“ Ve zprávě o práci dne šestého, kdež pojednává se o stvoření hovad, zeměplazův a zvěře zemské (verš 25tý), není však o ptactvu zmínky. Na způsob rekapitulace obecné vší práce té stvořitelské se však arci praví (I. Mojž. 2, 19): „Nebo když byl učinil Hospodin Bůh z země všelikou zvěř polní, i všecko ptactvo nebeské.“

Bez tištěného textu před očima však nemohl pokračovat. Měl ovšem radost, že se mu podařilo vybavit si tak podstatný kus hesla. K jazyku encyklopedie cítil takovou lásku, že vzrušení, jež zažíval při její četbě, nebo když si takto vybavil nějakou její část, v něm budilo pocity blízké příjemné tělesné bolesti. Stará větná skladba v něm vyvolávala vlny vzrušivého brnění po celé délce páteře a každý druhý slovesný tvar a vazba, ba každé delší slovosledné spojení jako by obracely zákonitosti moderního jazyka vzhůru nohama. Ty staré neuchytivší se novotvary vedle vyložených archaismů a na druhé straně tvarů sice dosud přijatelných, avšak zastaralých, jako by ho lechtaly. Co ho však okouzlovalo ze všeho nejvíce, byly ony vytříbené slovní obraty jazyka devatenáctého století, tak půvabné, a přece tak ústrojné – „i vyznačují se ode všech živočichův ostatních tím, že jsouť oděni peřím“, „dějepravec biblický tlumočí slova Boží“, „kdež pojednává se o“ a v neposlední řadě „na způsob rekapitulace obecné vší práce té stvořitelské“ – to vše pro něho mělo jakési uhrančivé kouzlo. Jazyk se ale změnil, stále se mění a měnit se bude dál, i když

my už tu nebudem. A dále ta usilovná snaha o objektivitu, vědeckost a následování světla doby a zároveň přijetí Bible jako faktu. A pak problém srovnání nesrovnalostí „dějepravce biblického“. To vše ho přivádělo do opojného vytržení a vůbec se nedivil, že se rozhodl zasvětit celý svůj život podrobné studii celé encyklopedie.

Když se Dr. Jones znovu podíval na hodiny, bylo osm hodin (vypadalo to jako čtyři hodiny). Přistoupil ke dveřím obýváku a přitiskl k nim pravé ucho. Ticho jako v hrobě. Mladík nejspíš tvrdě spal.

Dr. Jones šel zpátky do kuchyně a usedl. Udělal si další topinku, doufaje, že vůně pekoucího se chleba jeho nového přítele probudí.

Kdo ale vlastně byl ten chlapec? Byl to opravdu přítel? Přátelský, to sice byl, a od začátku doktorovi tykal (snad poněkud směle), byl však velice cizí. Odkud asi pocházel? Ten cizí přízvuk, který bylo těžko někam zařadit. A proč se jen člověk tak mladý, čilý a pohledný vyšplhal na budovu městské radnice s úmyslem se zabít? Co se mu asi tehdy honilo hlavou? Včera vyhlížel docela šťastný a v dobrém rozmaru. Dr. Jonesovi se nechtělo ho zasypávat otázkami, nechtěl ho rozrušit ani rozčílit. Uvnitř však hořel zvědavostí – ta vyzáblost, ty bílé vlasy, ty pronikavě modré oči.

A co má asi teď v plánu? Zůstane nějakou dobu s Dr. Jonesem, než se zase vzpamatuje, než se dá, jak se bůhvíproč říká, dohromady? Nebo se bude chtít vrátit do své země, domů, ať už to bylo kdekoli?

Doktor si mladíka oblíbil, byl příjemným a navzdory vší té podivnosti v jeho vzezření i chování také dobrým společníkem. Kdyby se nakonec rozhodl zůstat v doktorově domě po zbytek svých dní, nadšeně by to přivítal. Dokonce ani nájem by na něm nechtěl, ani by netrval na tom, aby chodil do práce. Doktor si představoval, jak spolu

žijí ve vzájemném přátelství a blaženém porozumění. Proklábosili by celé noci, spolu by jedli a každé odpoledne chodili na procházky. Spolu by chodili do města na nákup a odpoledne za příznivého počasí do parku.

Svým způsobem viděl Dr. Jones v návštěvníkovi odpověď na svoji samotu, odpověď na modlitbu bezvěrce, který se nemodlil. Možná to byl ve skutečnosti anděl, jenž mu byl seslán z nebes, na která nevěřil. Cožpak ho snad poprvé nespatřil právě na vzdušném pozadí oblak?

Z volného pokoje vyklidí staré krabice, škatule a haraburdí a dá mu ho, ať se tam zabydlí. Vymaluje a vytapetuje a koupí mladíkovi postel a nový nábytek a všechno mu to dá do pokoje.

Ve čtvrt na dvanáct, když cítil, že kávy vypil už příliš (sedm nebo osm šálků, kolik přesně už nedovedl spočítat), se Dr. Jones rozhodl, že zaklepe na dveře obýváku a nabídne Melogovi snídani.

Zaklepal. Bez odezvy. Neklepal ale ztěžka. Zaklepal znovu a tentokrát zvolal: Melogu! To jméno mu vyšlo z úst jako sedmikráska v pustině, jako píseň v jeskyni. Zaklepal znovu, tentokrát silněji, a zeptal se: Melogu, dáš si snídani? Topinku, vajíčko natvrdo, kaši, slaninu, ovesné vločky, uzenáče, croissanty? Bez odpovědi. Melogu? Jsi tam? Bez odpovědi.

Co když se tam v noci, zatímco Dr. Jones spal, odpravil? Třeba se pověsil, podřezal si žíly, omotal si přes hlavu igelitový sáček, spolykal lahvičku prášků? Rozhodnému jedinci se nabízelo tolik všemožných způsobů, jak spáchat sebevraždu.

Možná ale zkrátka pořád ještě spal. Dr. Jones neměl na vybranou, musel vejít. Co když byl ale nahý? Co když ho tím, že ho probudí, rozhněvá? Co když byl zvyklý vyspávat do dvanácti nebo do dvou, do tří hodin odpoledne?

Dr. Jones se vzmužil a pomalinku, zlehýnka dveře otevřel.

> Hlavním dostiučiněním psím jest sloužiti pánu a jeho chvály si získávati… V paláci jest pes ctižádostivým; v boudě povahy otrocké. Za žádných okolností nebere v zřetel nikoho nežli toliko pána svého a jeho soudruhův. Tuláka pozná po šatu či držení postavy; i bude ho, seč může, držeti stranou příbytku pánova. Když v noci hlídkuje, jeví se na službu svou tuto patřičně hrd; a tu když přiblíží se cizinec, všecek se k němu krutě zatvrdí a jeho přemůže, neb takového povyku ztropí, že jistotně mu člověk, byv z lože vyburcován, na pomoc přispěchá.
>
> *Y Gwyddoniadur Cymreig*

PSI

NA KŘIKLAVÉM GAUČI nikdo nespal; v pokoji dokonce ani nikdo nebyl. Po tom, že by tam býval někdo byl, nebylo sebemenší stopy. Na zemi u gauče ležel na úhledné hromádce polštář, čisté bílé povlečení a vlněná deka – přesně tak, jak je, složené jak dopisní obálky, zanechal pro mladíka Dr. Jones včerejšího večera, než šel na kutě. Nikdo se jich ani nedotkl. Nikde ani řádka díků či sbohem. Byl pryč, zmizel.

Co naplat, nezbývalo než se pustit do práce na encyklopedii. Usedl za stůl a pokusil se ihned začít.

> **ADAMANT**: znamená *nepřemožitelný*. Ze všech drahokamů vyznamenává se adamant nejvyšší tvrdostí a nejskvostnějším leskem… Barvy jest obyčejně čiré.

Doktor však nemohl v práci pokračovat. Cítil, jako by na heslech a jejich formálním jazyku bylo cosi legračního, cosi bezděčně komického. Obyčejně choval ke všemu

tomu svědomitému úsilí vloženému do sepsání *Gwyddoniaduru* jen tu nejhlubší úctu; a přece mu to všechno tu a tam – tak jako právě teď – přišlo jako kolosální omyl, jako zbloudilé mrhání časem.

Stejně už bylo na čase vypravit se do města, kde se musel hlásit na správě sociálního zabezpečení, a získat tak týdenní dávku na jídlo a jiné životní výdaje. Celá ta procedura mu byla proti srsti, ale neměl na vybranou. Jak jinak získat finanční prostředky, aby mohl i nadále působit na plný úvazek jako literát a učenec?

Vydal se do města, křáčeje titěrnými uličkami a řadami domů, blok za blokem. Zahne za roh a projde další řadou domů. Jihokymerská města nelze popsat bez toho, aby člověk užil slov „hnědá" a „šedá". Domy jsou hnědé, střechy šedivé. Lidé jsou šedí a nosí hnědé šaty. Hnědé jsou kopce, šedá nebesa. Šedé jsou silnice a chodníky, hnědá jsou auta. Hnědé jsou kočky, šedí psi (někdy naopak). Ptáci jsou hnědí. Šedý je déšť, hnědé jsou kaluže.

Dr. Jones dorazil na odbor sociálního zabezpečení, posadil se na jednu z šedých lavic v hnědé místnosti a čekal, až na něho přijde řada. Před ním byla další řada šedých lidí, čekajících, až budou moci podepsat kousek papíru a získat oprávnění žít další týden ze shovívavosti státu. První na řadě byl chlupatý obr, který se mračil na podlahu. Na sobě měl kabát, také chlupatý, a vypadal jako medvěd. Vedle něho seděl hubený mladík; řídké vlasy, úzký nos, tenký kabát, tenký knírek, brýle s tenounkými obroučkami; za ruku držel hubeného hošíka. Byli tohle skuteční lidé? Dr. Jonesovi připadalo, jako by se díval na obrázky v knížce pro děti; postavičky z komiksu, kreslené karikatury. Na druhou stranu bylo nade vší pochybnost, že dítěti vytékal z nosu zelený sopel, že jeho otec vedle něho vypustil tichý, zato ale kromobyčejně pronikavý

pšouk a že z každého pohybu a pohledu chlupatcova přímo čišela násilná hrozba. Ostatní doktor vidět nemohl (všichni z pšouku podezřívali jeho) bez toho, aby otočil hlavu a věnoval jim cílený pohled – počin to bláhový a nebezpečný, jímž mohl leckoho popudit. Dr. Jones se proto raději spolu s ostatními mračil na hnědou podlahu. Poněvadž byl na úřadě už delší dobu stálým návštěvníkem, byl s místním pořádkem dostatečně obeznámen. Medvěd přistoupil k postavě za prosklenou přepážkou. Za špinavou skleněnou tabulí barvy bahnité vody bylo vidět jenom ruku a jakousi neurčitou siluetu.

Hubený muž a dítě se posunuli na konec lavice. Další byl na řadě on. Dr. Jones se pohnul. Pošoupl se blíže k člověku vedle a prázdné místo na druhé straně zaplnil někdo další. Ostatní se tlačili za ním, až mezera, kterou po sobě zanechal medvěd, zmizela.

O chvíli později viděl, jak medvěd opouští úřad. Hubený mladý muž přistoupil se svým synkem k přepážce. Zbytek se zase sdrcnul, takže na sobě byli namačkaní jako sardinky.

Hubený muž promluvil na mléčné sklo. Huhňavý, ukňouraný hlas zvýšil tak, že křičel. Zabušil na sklo pěstmi, divoce, zuřivě, vztekle. Dítě se dalo do brekotu. Úzkou štěrbinou mezi přepážkou a spodní hranou výlohy prostrčila odosobnělá ruka kousek papíru. Hubený muž papír zvedl a – takto ukonejšen – otočil se jako na obrtlíku a vyvlekl chlapečka ven z úřadu.

Posléze přišla řada na doktora, aby i on přistoupil k přepážce. Než měl vůbec čas zvednout se z lavice, zpoza skla kdosi křikl: DR. JONES. To se dálo každý týden bez výjimky. Nikdo jiný nebyl vyvoláván jménem a titulem. Dr. Jones z toho byl pokaždé celý na rozpacích, jak si tak představoval, že na něho všichni zírají a domýšlejí se,

co jen na úřadu práce pohledává doktor, že ho určitě považují za doktora medicíny a jistě hned dojdou k závěru, že svým pacientům provedl strašlivé věci, a proto je teď na dlažbě.

Á, Dr. Jones. Jakpak se vám tenhle týden daří?

Dobře.

Osobu za sklem doktor neviděl, nic než hnědou siluetu v šedé mlze. Hlas byl ale každý týden týž. Blahosklonný a samolibý, navzdory otázce prost jakéhokoli zájmu o doktorův zdravotní stav či cokoli, co se ho týkalo, ani co by se za nehet vlezlo. Doktor se podíval skrz sklo ve snaze zjistit, komu hlas patří, ale bylo to vskutku právě tak, jako by se byl vypravil ven bez brýlí a na všechno se díval skrz kouřovou clonu.

Výborně. A práci jste hledal?

Hledal.

Hledal jste pořádně?

Ano.

Opravdu jste se snažil najít práci?

Doktor přikývl.

Vy už jste bez práce pěkně dlouho, co? Okamžíček… ano, šest let. Co naplat, hledejte pilněji, Dr. Jonesi, hledejte dál. Tady mi to, prosím, podepište.

Děkuji.

Děkuji, Dr. Jonesi. A jestli do příštího týdne nic neseženete, myslete na to, abyste mi sem zase nechodil pozdě. Máte příliš často zpoždění. Hezké odpoledne.

Dr. Jonesovi se pokaždé, když už mohl to strašné místo opustit, značně ulevilo. Byla to muka. Jako v nějakém zajateckém táboře. Když vyšel ven, cítil kolem sebe vzduch svěží a čistý, než ovšem přišel k sobě a viděl, že ve skutečnosti byl šedý a hnědý jako obvykle.

Místo toho, aby šel rovnou domů, vydal se doktor na malou procházku. Sešel dolů ke staré železnici do krajiny, která byla sice samý trn, bodlák a ostruží jako v té staré tklivé básni o ruinách statku ušlechtilého kymerského uměnomilce, kudy však na rozdíl od oněch rozvalin nikdy nekráčela velikost a kam se namísto melancholických sov slétali černí kosi. Byla to nicméně jedna z mála částí města (kromě parku), jež se svým rázem blížily venkovu, a doktor neočekával, že by tam toho dne potkal mnoho lidu.

Ušel míli, druhou, dál podél starých kolejí. Stezka vedla zcela přímo, když tu dorazil ke dvoru sběrače starého železa. Jak se k němu blížil, uslyšel příšerný virvál. Jaco Saunders, kramář a sběrač starého železa, muž srstnatých paží, s hranatými prsty a strništěm na bradě, řval na dva rozběsněné rotvajlery.

Satane! Satane! Fuj! Tesáku, fuj! Ke mně!

Psi ho zcela očividně neposlouchali. Už už se Dr. Jones chystal otočit na obrtlíku a vzít do zaječích, když tu zachytil koutkem oka prostor za branami dvora (dvěma kusy hnědého zrezlého vlnitého plechu) a uviděl, na co to ti krvežíznivci štěkají.

V rohu (mezi částmi jízdních kol, praček, lůžkových rámů a všelijakého kovového šrotu), držen psy docela v šachu, bílý vskutku tak jako ona příslovečná stěna, bělejší než obvykle, stál Melog.

Čelisti psů cvakaly, jako když se železná past zakousne do nohy lišce. Oči zběsile rudé. Zuby tvrdé jako diamant a pekelně rudé mordy. Mladík neměl sebemenší možnost úniku, aniž by ho psi předtím nerozcupovali na malé kousíčky.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy ***Melog*.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.